

Právo pro obce ČR

Mgr. Martin Juřík, LL. M.

Konference Právně správně na Slovensku i v Česku 11.6.2025

Interreg

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Slovensko – Česko

Zákonná úprava

- **Zákon č. 128/2000 Sb.**, v platném znění, **o obcích (obecní zřízení)**
 - Novelizováno zákonem č. 418/2023 Sb., účinnost ke dni 1. 1. 2024
- **Zákon č. 312/2002 Sb.**, v platném znění, **o úřednících územních samosprávných celků**
 - Novelizováno zákonem č. 196/2024 Sb., účinnost ke dni 1. 1. 2025

Postavení obcí v ČR

- Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. (**§ 1 zákona o obcích**)
- Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. (**Čl. 99 Ústavy**)
- (1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem, (2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem, (3) Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu, (4) Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. (**Čl. 101 Ústavy**)

Působnost obce

- **samostatná působnost obce**
 - jedná se o spravování svých vlastních záležitostí obce
- **přenesená působnost obce**
 - jedná se o výkon státní správy, která je na obec delegována zákonem

Samostatná působnost

- Při výkonu samosprávy **neexistuje podřízenost obce jinému orgánu.**
- Obec při výkonu veřejné správy vystupuje vůči ostatním fyzickým a právnickým osobám v pozici vykonavatele, tedy **jednostranně ukládá povinnosti, příkazy, zákazy a jejich plnění vynucuje sankcemi.**
- K tomu je obec obdařena **různými nástroji**: obecně závazné **vyhlášky obce, správní rozhodnutí**, přičemž za jejich nedodržování se ukládají **sankce.**
- **Obec také vstupuje do čistě soukromoprávních vztahů**, kde je její **postavení stejné** jako postavení ostatních subjektů. Soukromoprávními vztahy jsou například smluvní vztahy – nájemní, kupní smlouvy nebo zakládání obchodních společností.
- *„Obec spravuje své záležitosti samostatně (dále jen "samostatná působnost"). Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem.“ (§ 7 odst. 1)*

Přenesená působnost

- **dekoncentrovaný (= delegovaný) výkon státní správy** přenesený na obce zákonem nebo nařízením vlády. (**§ 61**)
- Obce vykonávají přenesenou působnost v **základním, rozšířeném nebo zvláštním rozsahu**. (**§ 62**)
- Přenesenou působnost vykonávají orgány obce (rada, starosta, obecní úřad). (**§ 64**)
- např. **vydávání nařízení** (*viz další snímky*)
- „*Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánu obce, vykonává tento orgán jako svou přenesenou působnost.*“ (**§ 7 odst. 2**)
- „*Pokud zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o přenesenou působnost obce, platí, že jde vždy o samostatnou působnost.*“ (**§ 8**)

Právní předpisy obcí I

- obecně závazné vyhlášky
 - vydávané zastupitelstvem obce **v samostatné působnosti**, zakotveno v Ústavě ČR
 - možno vydat **na základě § 10 zákona o obcích** nebo na základě zvláštního zákona
 - vydávají se zejména k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku
 - dozor provádí **Ministerstvo vnitra**

Právní předpisy obcí II

- nařízení obce
 - vydávané radou obce **v přenesené působnosti**, není-li v obci rada zřízena, vydává zastupitelstvo
 - obce s rozšířenou působností je mohou vydat pro celé území obce s rozšířenou působností
 - dozor provádí **krajský úřad**

Zbytková pravomoc Rady obce (§ 102/3)

- Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo; rada obce může tyto pravomoci zcela nebo zčásti svěřit starostovi nebo obecnímu úřadu; rada obce může svěřit obecní policii zcela nebo zčásti rozhodování o právních jednáních souvisejících s činností obecní policie.

Pravomoci obecního úřadu

- V oblasti samostatné působnosti:
 - plní **úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce**,
 - pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti,
 - rozhoduje v případech stanovených tímto nebo **zvláštním zákonem** (např. § 22 odst. 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 477/2008 Sb.).
- Vykonává přenesenou působnost podle § 61 odst. 1 písm. a) s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce.

Zveřejňování smluv

- zveřejňování smluv o **poskytnutí účelové dotace nad 50.000 Kč** – na elektronické úřední desce po dobu 3 let (**§ 10d zákona č. 250/2000 Sb.**)
- zveřejňování smluv **nad 500.000 Kč bez DPH** na **profilu zadavatele** (**§ 219 zákona č. 134/2016 Sb.**)
- **zveřejňování smluv v registru smluv** – soukromoprávní smlouvy **s plněním nad 50.000 Kč bez DPH** a smlouvy o poskytnutí dotací; platí pouze pro obce s rozšířenou působností a jejich organizace či společnosti (**§ 3 zákona č. 340/2015 Sb.**)

Obec a veřejné zakázky

- zadávání veřejných zakázek je upraveno v **zákoně č. 134/2016 Sb.**
- **podle druhu** plnění se veřejné zakázky rozdělují na:
 - veřejné zakázky **na dodávky**
 - veřejné zakázky **na služby**
 - veřejné zakázky **na stavební práce**
- **podle hodnoty plnění** se veřejné zakázky rozdělují na:
 - veřejné zakázky **malého rozsahu** – dodávky a služby do 2 mil. Kč bez DPH, stavební práce do 6 mil. Kč bez DPH
 - **podlimitní** veřejné zakázky – dodávky a služby do cca 3,9 mil. Kč bez DPH, stavební práce do 149 mil. Kč bez DPH
 - **nadlimitní** veřejné zakázky

Dotazy

Děkuji za pozornost!

Mgr. Martin Juřík, LL.M.
Tel. 776132748
martin@petrasrezek.cz